

23. 3. v 15.00 Na správné adrese

Ochotnický soubor Forbína, Jistebnice

Hodnotí Jiří Juráš

Komedie / autor: Marc Camoletti / 90 minut bez přestávky

Jistebnický soubor... (včera jsem se v jiné recenzi ohromeně pozastavil nad délkou historie českobudějovického souboru dosahující 130 let, tak vězte, že mé ohromení a uvažování o českém amatérském či ochotnickém divadle, jeho délce, kontinuálnosti a postavení se dále prohlubuje, protože první jistebniční divadelníci se do toho „dali“ již v roce 1857, sic!) ...tak tedy jistebnický soubor přivezl na třeštská prkna jednu z mnoha u diváků velice populárních komedií Marca Camolettiho, z nichž se jedna, jak mi prozradil strýček Gúgl, dostala v roce 1991 až do Guinnessovy knihy rekordů coby nejhranější francouzský titul na světě (zdravím pana Moliéra a přidávám další sic). Oblibu a z ní plynoucí frekventovanost lze dokladovat i na námi v neděli shlédnutém dílku Na správné adrese, které je četně zařazované na repertoár amatérských i profesionálních divadel často zájezdového typu. Konečně – možná až příznačně – třeštské publikum bude mít možnost tuto „lehkou“ situační komedii shlédnout ještě jednou ve zpracování inscenátorů ze Sázavy v rámci jednoho festivalu (čtvrteční odpoledne).

Situační komedie, jak známo, pracuje s tím, že zábava vyplývá ze situace, kde se omylem přihodí něco nepatřičného. Například dramatická postava vstoupí do nesprávných dveří, přestože je považuje za ty správné. Ne náhodou se trochu pokouším žonglovat s jedním ze slov samotného názvu recenzovaného titulu, jehož hrdinové nebyli uvedeni v omyl počtem dveří, ale tím, s kým se za těmi dveřmi srazí, respektive na základě ne zcela jednoznačně formulovaného inzerátu. Pro tento typ komedií není podstatné nějaké logicky vystavěné vyústění, ale zdrojem zábavy a komiky je nadsázka, záměna, nedorozumění, troufnu si připojit i neterminologickou „jistou bláznivost“. Autor sahá i po dalším oblíbeném prostředku, kterým je trocha té košilatosti, a tak je dán prostor i pro „zásadnější“ seznámení s těly pánské části souboru.

Nicméně jistá nevázanost textu nepřináší naprostou nezávaznost konkrétnímu dramatickému zhmotnění na jevišti, které už některá svá pravidla má. A hlavně, ambicí inscenování by mělo být naplnit, obohatit či rozkošatit literární formu předlohy při dodržení jejich základních dispozic, třeba v rovině elementární logiky, byť jde „jenom“ o komedii. A tady už můžeme například narazit na – pro publikum mladšího generačního výseku – nižší srozumitelnost toho, proč ty dámské postavy inzeráty tak zašumlují přehráší zkratek. A to jde, prosím, o dramatickou roznětku celé inscenace. Nebo – již pro celospektrové publikum – v rovině konkrétní herecké akce, proč si mladý protagonista ty kalhoty už z kotníků nenatáhne nazpět, když mu v tom nikdo ani nic nebrání, a on dále hraje, jak je mu to trapné, a pokračuje v přemístování se po jevišti klokaním způsobem. V tomto momentě je komika přirozené logice jednoznačně nadřazena.

Rád bych se také ještě dotknul jedné možnosti, kterou v sobě fenomén divadla přináší. A tou je jeho vyjadřovací schopnost pomocí jednání. Takže i tak obyčejná práce, jako je ometání prachu služky v počátku inscenace, nemusí být jen ryze ilustrativní, dramaticky pasivní činností, když služky přece otírají prach, že. Ale i tuto prostoduchou činnost lze vzít do hry. A najednou tím, kdy co, jakým tempem, s jakým výrazem smejejí, může podat plnější zprávu, třeba že právě teď kecá, nebo že je vyděšená, nebo vlastně cokoli. Tedy hledat další mimoslovní jednání a formy jeho projevu, které svou cíleností obohatí původní autorovo slovo, a nacházet i momenty, kdy ho může třeba i rozporovat. Takovým zdařilým příkladem výše popsaného byl v inscenaci moment, kdy jeden z pánů se pohodlně rozvalil a zavdal si koňáčku s replikou: „Jsem na odchodu“. A v hledišti jsme, myslím, snad všichni smíchy zaržáli.

A tady, soudím, ještě zůstává pro režiséra inscenace Stanislava Veřtáta a jeho herce, z nichž si osobně dovoluji lehce vypíchnout Miroslava Hrazánka (ne proto, že hrál vděčnou roli maskulinního Spartaka, ale za její naplnění energií a drajvem, kterým strhnul i své partnery), pole nedoorané. Je otázkou, jestli je jejich ambicí ještě dále na naplnění inscenace pracovat. A to jak v rovině výše zmíněného zpřesnění primární logiky inscenace, tak i jejím naplnění hereckým mimoslovním jednáním.